

70438 - Hayız/Adet Hükümleri

Soru

Kadının Adet Görmesiyle İlgili Hükümler Nelerdir?

Detaylı cevap

Allah’a hamd olsun.

Hayzın/adetin yirmiden fazla hükmü vardır ve bunlar arasından çok lüzumlu olduğunu düşündüğümüz hususlara değineceğiz:

Birinci Hüküm-Namaz:

Hayızlı kadının farz ve nafil namazları kılması haram olup kıldığı takdirde namazları geçerli değildir. Temizlendikten sonra, namaz vaktinin bitimine bir rekât süresi kadar vakit bulunmadığı takdirde o vakti kılması farz değildir. Aksi takdirde namaz vaktinin başında veya sonunda bir rekât vaktine yetişirse namaz kılması vaciptir.

Vaktin başına bir örnek: Güneş battıktan sonra bir rekât vakti kadar geçtikten sonra hayız gören bir kadın, temizlendikten sonra akşam namazını kaza etmelidir. Çünkü hayızdan önce, akşam namazı vaktinden bir rekât süresi kadar vakti temiz olarak geçirmiştir.

Vaktin sonuna bir örnek: Güneş doğmadan bir rekât süre kadar öncesinde hayız olan kadın temizlendikten sonra sabah namazını kaza etmelidir. Çünkü sabah namazının bir kısmını kılacak kadar zamana sahip olmuştur.

Ancak bir rekât kılacak kadar zamanı olmayan kadın hayız olduğunda o namazdan sorumlu değildir. Güneş batımından hemen sonra veya güneş doğumundan hemen önce adet görürse o namazı kılmaz. Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem şöyle demiştir: “Her kim namazın bir rekâtına yetişirse namaza yetişmiş olur.” (Buhari, Muslim) Hadisten anlaşıldığı üzere bir rekâttan az süreyle

yetişen kişi namaza yetişmemiş hükmündedir.

Tekbir, tesbih, tahmid ve zikir yapmak; yemekte veya başka nedenlerle besmele çekmek; hadis, fıkıh okumak; dua etmek, âmin demek ve Kur'an dinlemek haram değildir. Rivayet edildiğine göre Aişe r.a hayızlı olduğu sırada Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem O'nun kucağına yaslanır ve Kur'an okurdu.

Buhari ve Muslim'de Ummu Atiye'den rivayet edildiğine Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem, Ramazan ve Kurban bayramlarında genç kızları, hayızlı kadınları ve perdenişin hanımları (namazgaha) çıkarmamızı emretti. Hayırda ve Müslümanların dualarında hazır bulunurlar ama hayızlı kadınlar namaz(gah)dan biraz uzak dururlar.

Hayızlı kadının Kur'an okuması: Şayet dudakları hareket ettirmeksizin göz ile düşünce ile olursa sakıncası yoktur. Kur'an'ın bir rahle üzerine konulması ve kişinin kalbiyle okumasında sakınca yoktur. (İmam Nevevî, bunun ihtilafsız bir şekilde caiz olduğunu söylemiştir.)

Dil ile Kur'an okuması ise alimlerin cumhuruna göre caiz değildir.

Buhari, İbn Cerir el Taberi ve İbn el Munzir bunun caiz olduğunu savunurlar. Maliki mezhebine ve İmam Şafil'nin eski görüşüne göre caizdir. Ayrıca Buhari'nin İbrahim el Nehai'den aktardığına göre ayet okunmasında sakıncası yoktur.

Şeyh El-İslam İbn Teymiyye "El-Fetava"da şöyle demiştir:

Hayızlının Kur'an okumasına yönelik sünnette delil yoktur: "Hayızlı veya cenabetlinin Kur'an'dan hiçbir şey okumamalıdır." hadisi, hadis alimlerinin ittifakına göre zayıftır. Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem döneminde kadınlar hayız olurlardı; eğer Kur'an okumak namaz gibi haram olsaydı Nebi Sallallahu Aleyhi Vesellem ümmetine bunu açıklar, mü'minlerin anneleri bunu öğrenir ve onlar da insanlara bunu naklederlerdi. Hiç kimse Nebi Sallallahu Aleyhi Vesellem'den bir yasak nakletmediğine göre bunun haram olduğunu söylemek caiz değildir. Onun döneminde adet görmek yaygın olduğu halde Kur'an okumak yasaklanmadığına göre haram değildir.

Alimlerin bu konuda ihtilafını gördükten sonra şunu diyebiliriz: İhtiyaç olmadığı sürece hayızlının

diliyle Kur'an okumaması evladır. Ancak öğretmen durumunda olan kadın, öğrencilere hatalarını belirtmek veya sınavlarda öğrencilerin yazdıkları Kur'an'ı okumak durumunda kalırsa sakıncası yoktur.

İkinci Hüküm-Oruç:

Hayızlının farz veya nafil olsun oruç tutması haramdır. Hayızlı olarak tuttuğu oruç geçersizdir. Tutamadığı farz orucu kaza etmesi gerekir. Aişe r.a şöyle dedi: Hayızlı olduğumuzda orucu kaza etmemiz emredilirdi fakat namazın kazası emredilmezdi. (Buhari, Muslim)

Kadın oruçlu olduğu halde adet görürse güneş batımına az süre kalsa bile orucu bozulur ve orucunun farz olması durumunda kadının o günün orucunu kaza etmesi vaciptir.

Şayet adetin geleceğini güneş batımından önce hisseder fakat adet kanaması güneş batımından sonra oluşursa orucu, tercihlili görüşe göre geçerlidir. Çünkü insanın içinde olan kanın hükmü yoktur. Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem'e: "Kadın, erkek gibi ihtilam görürse yıkanır mı?" diye sorulduğunda şöyle cevap vermiş: "Suyu görürse yıkanır." Görüldüğü gibi yıkanma hükmü meninin içten dışa intikal etmesine bağlamıştır. Aynı şekilde hayızlık hükmü ancak kanın dışa akmasıyla geçerli olur.

Kişi hayızlı olduğu halde fecir doğar ve fecirden kısa bir müddet sonra temizlense bile o günün orucu geçerli değildir.

Şayet fecirden kısa bir süre önce temizlenip oruç tutarsa, orucu geçerlidir. Gusül alması, fecirden sonra olsa bile orucu geçerlidir. Bu durum cenabetli bir kimsenin oruca niyet edip fakat fecirden sonra yıkanmasına benzer. Şüphesiz bu kişinin orucu geçerlidir. Aişe r.a'dan rivayet edildiğine göre Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem "Ramazan ayında cinsel ilişki nedeniyle cenabetli sabahlar ve orucunu tutardı." (Buhari, Muslim)

Üçüncü Hüküm-Kâbe Tavafı:

İster farz ister nafil olsun Kâbe tavafı, hayızlı kadına haramdır. Bu haliyle tavaf yaptığı takdirde geçersizdir. Nitekim Aişe r.a hayızlı olduğunda Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem ona şöyle

demiştir: “Tavaf hariç, temizleninceye kadar hacıların yaptıklarını yap.”

Kişinin Safa ve Merve arası sa'y, Arefe vakfesi, Muzdelife ve Mina'da konaklama, cemreleri taşıma gibi diğer hac ve umre ibadetleri yapması haram değildir. Bunun üzerine kadın temiz olarak tavaf yapar ve tavaf bitiminde adet kanaması olursa sakıncası yoktur. Aynı şekilde sa'y esnasında kanama olursa sakıncası yoktur.

Dördüncü Hüküm-Veda Tavafı Zorunluluğunun Kalkması:

Kadın hac ve umre ibadetlerini tamamlar da memleketine dönmeden adet kanaması geçirir ve dönünceye kadar devam ederse veda tavafı yapmadan çıkar. İbn Abbas r.a'dan rivayetle şöyle dedi: “İnsanlara yapacakları en son şeyin Kâbe tavafı olmasına dair emir verildi. Ancak bu ibadet hayızlı kadınlara hafifletilmiştir.” (Buhari, Muslim)

Hac ve umre tavafının hükmü ise ondan düşmez, bilakis temizlendikten sonra yerine getirir.

Beşinci Hüküm-Mescitte/Camide Durmak:

Bayram namazgahı olsa bile hayızlı kadının mescitlerde durması haramdır. Ummu Atiye'den rivayet edildiğine Rasûlullah Sallallahu Aleyhi Vesellem, Ramazan ve Kurban bayramlarında genç kızları, hayızlı kadınları ve perdenişin hanımları (namazgaha) çıkarmamızı emretti. Hayırda ve Müslümanların dualarında hazır bulunurlar ama hayızlı kadınlar namaz(gah)dan biraz uzak dururlar (Buhari, Muslim)

Altıncı Hüküm-Cinsel ilişki:

Hayızlı kadının kocasıyla cinsel ilişki kurması haram olduğu gibi kocanın ilişkiye girmesi haramdır. Yüce Allah şöyle dedi: “Sana kadınların ay hâlini sorarlar. De ki: “O bir ezadır (rahatsızlıktır). Ay hâlinde kadınlardan uzak durun. Temizleninceye kadar onlara yaklaşmayın.” (Bakara 222).

Buradaki ay halinden maksat adet zamanıdır. Uzak durulması gereken de kadının avretidir. Rasûlullah Sallallahu Aleyhi Vesellem şöyle demiştir: “Nikah hariç her (mübah) şeyi yapabilirsiniz.” Nikahtan maksat cinsel ilişkidir. (Muslim)

Ayrıca Müslümanlar hayızlı kadınla ilişki kurmanın haram olduğuna dair icma etmişlerdir.

Yüce Allah; erkek eşin şehvetini kırarak sarılma, öpme, cinsel organı hariç dokunma gibi davranışları mübah kılmıştır. Ancak bu konuda evla olan göbek ile diz arasına çıplak dokunmamaktır. Aişe r.a şöyle dedi: “Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem bana izar giymemi emreder ve hayızlı olduğum halde vücudumuz birbirine dokunurdu. (Buhari, Muslim)

Yedinci Hüküm-Boşanmak:

Kocanın hayızlı olan eşini boşaması haramdır. Yüce Allah şöyle dedi: “Ey peygamber! Kadınları boşamak istediğinizde, onları iddetlerini dikkate alarak (temizlik hâlinde) boşayın ve iddeti sayın.” (Talak 1)

Yani boşanma esnasında belirli bir iddeti bekledikleri durumlar vardır. Bu durum ancak kocası onu hamile bırakmadığında veya cinsel ilişki kurulmayıp hayızdan temizlendiğinde gerçekleşir. Çünkü kadın hayız döneminde boşanırsa iddet beklemesi olmaz çünkü boşandığı hayızlık durumu iddetten sayılmaz. Şayet hayızdan temizlenmişse ve cinsel ilişkiden sonra boşanırsa beklediği iddet belirli olmayacaktır. Çünkü bu ilişkiden hamile kalıp kalmayacağı belli değildir. Hamile kalırsa iddeti doğurmak olur. Hamile kalmazsa hayız sayısı ile iddeti bekler. Bu nedenle iddetin türü ve sayısı belli olmadığı için boşanma bu durumda haram olur.

Sonuç olarak hayızlı kadını adet döneminde boşamak haramdır. Rivayet edilen hadise göre İbn Ömer r.a eşi hayızlı iken onu boşamıştır. Ömer r.a, durumu Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem’e bildirdiğinde kendisi öfkelenmiş ve şöyle demiş: “Ona eşini geri almasını ve temizleninceye kadar beklemesini söyle, daha sonra kadın adet görüp tekrar temizlendikten sonra, ona dokunmadan (cinsel ilişki kurmadan) ister evliliği devam ettirir ister boşar. İşte kadınların boşanacakları ve Allah’ın emrettiği iddet budur.”

Şayet bir adam eşini hayızlı olarak boşarsa günahkâr olur, tövbe etmesi gerekir. Bunu yaptığı takdirde eşini tekrar zimmetine alır ve şer’i bir yöntemle Allah’ın ve Peygamberinin emrine uyarak boşar.

Yöntem şu şekildedir: Zimmetine aldıktan sonra bulunduğu hayız sonra erinceye kadar onu bırakır, temizlenir, tekrar hayız olur ve tekrar temizlendikten sonra ister evliliği devam ettirir ister boşar. Ancak boşayacaksa cinsel ilişkiye girmemesi gerekir.

Üç Durumda Hayızlı Kadını Boşamak Haram Olma Durumuna İstisnadır:

Birincisi: Şayet eşi onunla birlikte olmamış veya cinsel ilişki kurmamışsa bu durumda hayızlı olarak boşamanın sakıncası yoktur. Bu durumda iddet beklemesine gerek olmadığı gibi Allah'ın emrine aykırı davranmamış olur.

İkincisi: Hayızlı olması hamilelik döneminde gerçekleşirse sakınca yoktur.

Üçüncüsü: Bir bedel karşılığında boşanma gerçekleşirse hayızlı olduğu halde kişinin boşanmasında sakınca yoktur.

Hayızlı kadına nikah kıyılmasında ise bir sakınca yoktur. Bu konuyu yasaklayan bir delil olmadığına göre asıl olan mübahlıktır. Koca şayet ilişkiye gireceğinden şüphe ederse eşinin yanına girmez. Ancak ilişkiye girmeyeceğine dair kendinden emin ise eşiyle birlikte olabilir.

Sekizinci hüküm: Boşanmanın iddetinin hayız dönemine göre hesaplanması:

Koca, eşiyle birlikte olduktan sonra veya cinsel ilişki kurduktan sonra onu boşarsa kadın üç hayız süresi kadar iddet bekler. Bu iddet süresi, hayız gören kadınlar ve hamilelik durumu olmayanlar içindir. Ayette şöyle geçer: “Boşanmış kadınlar kendi kendilerine üç ay hâli (hayız veya temizlik müddeti) beklerler.” (Bakara 228) Şayet kadın hamile ise iddeti çocuğu doğurmakla sona erer. Bu süre kısa olsun uzun olsun hüküm aynıdır. Ayette şöyle geçer: “Hamile olanların bekleme süresi ise, doğum yapmalarıyla sona erer.” (Talak 4)

Şayet kadın yaşlandığı için veya rahmine yapılan ameliyattan dolayı ya da başka durumlardan dolayı hayız hali görmeyenlerden ise iddeti, üç ay beklemektir. Yüce Allah şöyle dedi:

“Kadınlarınızdan âdetten kesilmiş olanlarla, henüz âdet görmeyenler hususunda tereddüt ederseniz, onların bekleme süresi üç aydır.” (Talak 4)

Şayet kadın hayız gören kadın olmakla birlikte bir hastalık, emzirme gibi etkenlerden dolayı hayız göremez ise süre uzasa bile hayız görmesine kadar iddette bekler. Şayet engel kalktığı halde hayız gelmez ise, yani hastalıktan kurtulduğu veya emzirmesi sona erdiği halde hayız gelmezse engelin kalktığı süreden itibaren bir sene iddet bekler. Şer'i kuralların uygulandığı doğru görüş budur. Çünkü hayız engeli kalktığı halde hayız gelmezse belli olmayan bir sebepten dolayı hayız hali kalkmış okur. Kurala göre belirsiz bir nedenden dolayı hayız halini görmezse bir sene iddet bekler; dokuz ay genel hamilelik süresi için, üç ay da ayrıca iddet için bekler.

Şayet boşanma nikah akdinden sonra ve birlikte olunmadan gerçekleşirse bu durumda iddet beklenmez. Yüce Allah şöyle dedi: “Ey iman edenler! Mü'min kadınları nikâhlayıp, sonra onlara dokunmadan (cinsel ilişkide bulunmadan) kendilerini boşadığınızda, onlar üzerinde sizin sayacağınız bir iddet hakkınız yoktur. Bu durumda onlara mut'a verin ve kendilerini güzel bir şekilde bırakın.” (Ahzab 49)

Dokuzuncu Hüküm-Rahmin Beraatinin Kararlaştırılması:

Rahmin hamilelikten beri olduğuna dair karardır. Her defasında rahmin içinde hamilelik olmadığına karar vermek için bu yöntem gerekli olup bünyesinde birkaç mesele içerir.

Bir koca öldüğünde karısının hamile olduğu çocuk babasına mirasçı olur. Kadın, birinci kocası öldükten sonra şayet başka bir erkekle evlenecekse hayız görmeden veya hamileliği ortaya çıkmadan evlenmez. Şayet hamile olduğu belli olursa çocuk ölen kişiye mirasçı olur çünkü koca öldüğünde hamileliğine hüküm vermiştir. Ancak kocasının ölümünden sonra hayız görürse bu durumda rahmin beraatine hüküm veririz.

Onuncu Hüküm-Guslün Vacipliği:

Hayızlı kadının hayızlığı sona erdiğinde tüm vücudunu temizleyerek yıkanması vaciptir. Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem Fatime bint Ebi Hubeys'e şöyle dedi: “Hayızlık durumu geldiğinde namazı bırak, sona erdiğinde ise yıkan ve namaz kıl.” (Buhari)

Gusülde yapılması vacip olan temel uygulama, kişinin saçların dibi dahil tüm vücudunu suyla

kaplamasıdır. Ancak bu konuda faziletli olan yöntem ise hadiste geçeni uygulamaktır: Esmâ isimli bir kadın sahabe Nebi Sallallahu Aleyhi Vesellem'e gelip ay halinden dolayı gusletmek hakkında soru sordu. Allah Resulü: "Sizden herhangi bir kadın (ay halinden dolayı gusledecek olursa) suyunu ve (hoş kokulu) sidresini alır ve iyice temizlenir. Sonra başının üzerine su dökerek su saçlarının diplerine varıncaya kadar iyice ovalar sonra üzerine su döker sonra misk ile kokulandırılmış bir bez parçası alarak onunla temizlenir." Esmâ: Onunla nasıl temizlenir?" dedi. Allah Resulü: "Subhanallah! Onunla temizleniverirsin işte." buyurdu. Aişe: -kısık sesle-Kanın iz bıraktığı yere sürersin, dedi." (Muslim)

Saç örgüsünün sıkı olması ve altına su ulaşmayacağı endişesi bulunması durumu hariç örgünün çözümü vacip değildir. Ummu Seleme r.a'dan rivayet edildiğine Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem'e şöyle sorulmuş: "Saçımı bağlayan bir kadını, cenabet guslû için (başka bir rivayette hayız ve cenabet guslû için) saçımı çözeyim mi?" Rasulullah: "Hayır, başına üç defa su dökmen, sonra tüm vücuduna su dökmen yeterlidir".

Namaz vakti esnasında hayızlı kadının kanaması sona erer ve tahir olursa bir an önce yıkanır ve namazı vaktinde kılmaya özen gösterir. Şayet bir yolculukta olur ve su bulamazsa veya su bulur fakat kullanmasıyla kendisine yönelik bir zarar oluşacaksa ya da hasta olup su kullanımı kendisine zarar verirse bu durumlarda gusûl yerine teyemmüm alır. Su kullanım engeli ortadan kalktığı an yıkanır.

Bazı kadınlar namaz vaktinde temizlendiği halde yıkanmayı geciktirir ve vaktin temizlenmek için yeterli olmadığını iddia ederler. Ancak bu, geçerli bir mazeret değildir. Bilakis temizlik ve yıkanma işinde en zaruri uygulamayı yerine getirirse namazı vaktinde kılmış olacaktır. Namazı kıldıktan sonra detaylı temizliğe vakit ayırabilir.

Kadında hayız olma durumuyla ilgili hükümler bunlardır.

Kaynak: Kadınlarda Doğal Kanamalar/İbn Useymin.

En iyisini Allah bilir.